

הדמויות המרכזיות בהיסטוריה של עם ישראל

שש שנים לאחר נאומו החגיגי והמפוצץ של יהודה אבן שמואל בחגיגת מאתיים שנה למותו של הבעל-שם-טוב (עגנון ואני היינו בין שאר הנוכחים) – נאום שדיכא אותי אז מאוד מפני הטון הנבואי והפרטיזניות החסידית הקיצונית שבו – נכנס עגנון אצל אבן שמואל (1966) בנוכחותו של מאיר חובב, שכתב על כך ב"מעריב" באותו זמן! ובתוך שיחתם באו לשוחח גם על החסידות. עגנון אמר לו: "דע לך שאינני מקבל כלל וכלל מה שאמרת באותו נאום (על גדולתו של הבעש"ט כאחד האישים המרכזיים והראשיים בכל תולדות ישראל)". שאלו אבן שמואל: "מדוע?" אמר עגנון: "מפני שלא נתקבל מעולם בכללות האומה. הרי רק שלוש דמויות הן מרכזיות להיסטוריה של עם ישראל: משה רבנו, הרמב"ם ותיאודור הרצל" (אעפ"י שאינני מקבל את האחרון!).

רשימה מן העזבוני, 1977.